

GESLAAGD

NIET GESLAAGD

EXAMENWIJS

2020

INLEIDING

Beste examenleerlingen,

Jullie gaan nu echt de laatste fase in van de examenvoorbereiding. De docenten zijn druk geweest om jullie zo goed mogelijk te begeleiden bij de laatste loodjes. We hebben met elkaar een aantal handige tips per vak voor jullie verzameld om jullie ook hierin goed te helpen.

In deze Examenwijs vind je dus per vak aangegeven waar je specifiek op moet letten bij het leren voor een examen of bij het maken van een examen.

Tot slot ook nog een aantal handige algemene tips die voor alle vakken gelden.

Voor elk examen zijn er een aantal toegestane hulpmiddelen tijdens het examen vastgesteld. Dit is voor elk vak anders. In deze Examenwijs kun je het direct terugvinden als er voor een bepaald vak aanvullende middelen zijn toegestaan.

De toegestane hulpmiddelen (en bij twijfel dus altijd meenemen) voor ieder examen:

- pen (eventueel reserve);
- markeerstiften;
- woordenboek Nederlands (altijd handig om begrippen op te zoeken, maar let op: een speciaal examen woordenboek is *niet* toegestaan);
- potlood en puntenslijper;
- paar kleurpotloden;
- gum;
- rekenmachine (zoals gebruikt in de les, laat je instellingen controleren);
- liniaal, geodriehoek, koershoekmeter en passer.

We wensen jullie heel veel succes de komende weken!

Met vriendelijke groeten,

de docenten van de examenvakken

EXAMENROOSTER

Agenda Centraal Examen 2020 – eerste tijdvak

Datum	Tijd	Vak
Donderdag 7 mei	13:30 uur - 15:30 uur	Economie (klas 4Ha/b/c)
Vrijdag 8 mei	13:30 uur - 15:30 uur	Nederlands (klas 3Ha en 4Hc)
Maandag 11 mei	09:00 uur - 11:00 uur	Geschiedenis (niet voor HGL)
Dinsdag 12 mei	13:30 uur - 15:30 uur	Wiskunde (3Ha en 4Hc)
Woensdag 13 mei	09:00 uur - 11:00 uur 13:30 uur - 15:30 uur	Aardrijkskunde (niet voor HGL) Frans (niet voor HGL)
Donderdag 14 mei	09:00 uur - 11:00 uur 13:30 uur - 15:30 uur	Duits (4Ha/b/c) Nask1 (3Ha en 4Hc)
Vrijdag 15 mei	13:30 uur - 15:30 uur	Biologie (3Ha en 4Hc)
Maandag 18 mei	09:00 uur - 11:00 uur 13:30 uur - 15:30 uur	Maatschappijkunde (niet voor HGL) Nask2 (niet voor HGL)
Dinsdag 19 mei	13:30 uur - 15:30 uur	Engels (4Ha/b/c)

Tijdspad

Donderdag 16 april	: Eindgala voor leerjaar 4
Donderdag 7 mei	: Start landelijk centraal examen VMBO TL
Woensdag 20 mei	: Laatste landelijk centraal examen VMBO TL
Woensdag 10 juni	: Uitslag!
Maandag 15 juni	: Start tweede tijdvak (herkansing)
Vrijdag 26 juni	: Uitslag tweede tijdvak
Woensdag 1 juli	: Diploma-uitreiking leerjaar 4!

BIOLOGIE

Vorbereiding

- Werk vooral met een planning en begin op tijd, want alle thema's m.u.v. milieu komen aan de orde en het is veel.
- Je hebt de samenvattingen van boek 3a/b, boek 4a/4b en de examentrainers nodig.
- In het boekje samengevat staat alle leerstof die je uiteindelijk moet weten voor het examen.
- Op SOMtoday vind je PP's en jaargebonden lesmateriaal. Vergeet extra punten halen voor het biologieexamen niet.

Oefenmateriaal

Oude examens en onderdelen die nog lastig zijn kun je oefenen op www.eindexamensite.nl of www.biologiepagina.nl. Maak ook gebruik van extra informatie door te kijken/zoeken op bijvoorbeeld www.biologiemetjoost.nl of www.biologieweb.nl.

Hoe beantwoord ik een biologievraag?

Het examen bestaat altijd uit meerdere delen. Meestal een vragenboekje, een bijlage en een uitwerkbijlage. Er zijn zowel meerkeuze als open vragen.

Tips bij meerkeuze

Lees eerst de vraag en bedenk een antwoord zonder te kijken. Staat jouw antwoord erbij? Bekijk dan nog even de rest maar blijf bij twijfel bij je eerste keuze. Schrijf altijd in BLOKLETTERS een HOOFDLETTER (A-B-C-D) op.

Tips bij open vraag

Herhaal een stukje van de vraag en geef alleen antwoord op wat er gevraagd wordt.

Bijvoorbeeld: Wat wordt bedoeld met letter P?

Antwoord: Met de letter P wordt de aorta bedoeld.

Slu tussen de antwoorden van elke vraag een regel over

In het biologie examen moet je veel gebruik maken van bronnen, zoals tekstbronnen, tabellen of een grafiek of diagram. Het is belangrijk dat je de informatie van de hele bron leest.

Tekstbronnen

1. Wat is de titel?
2. Wat zijn de belangrijke begrippen of gegevens? Onderstreep of markeer deze begrippen of gegevens.
3. Beantwoord de vraag met de gevonden gegevens.

Tabellen, grafieken of diagrammen

1. Lees de titel.
2. Bekijk wat de assen, kolommen, regels betekenen.
3. Onderstreep de gegevens die je nodig hebt.
4. Beantwoord de vraag met de gevonden gegevens. Denk aan het invullen van de x- en y-as! Teken met potlood en gebruik bij verbinding een liniaal.

Kijk je examen aan het eind nogmaals goed door. Heb je vanaf de eerste t/m de laatste vraag alles beantwoord?

Heel veel succes!

D U I T S

Het examen Duits bestaat alleen uit leesvaardigheid. Het examen bestaat uit een aantal lange en korte teksten of advertenties met daarbij open vragen en multiplechoicevragen. De informatie betreffende leesstrategieën en manieren van lezen die bij het examen Engels zijn besproken, gelden ook voor het examen Duits.

Vorbereitung op school

- Vanaf leerjaar 2 wordt bij Duits al de leesvaardigheid getraind met behulp van oude examens op het niveau van Basis- en Kaderberoepsgerichte leerweg. De afgelopen maanden is steeds meer toegewerkt naar het niveau van de Theoretische Leerweg (MAVO).
- De toets in toetsweek 3 bestond uit een half examen. De voorbereiding op deze toets vormt dus ook de voorbereiding op het examen. Bovendien is het cijfer een goede voorspeller voor het cijfer dat op het examen verwacht mag worden.
- Er is een toets afgenomen van de 'superbelangrijke woordenlijst'. In deze lijst staan allerlei (signaal)woorden, begrippen en uitdrukkingen die de afgelopen jaren zeer vaak terugkwamen in examenteksten. De meeste van deze woorden en uitdrukkingen zijn al eerder dit schooljaar of in leerjaar 3 geleerd en getoetst.
- In de afgelopen maanden is een Duits leesboek gelezen en hierover zijn vragen gemaakt. Bij deze vragen stond het gericht zoeken naar informatie in een tekst centraal. Dit is ook bij het examen van groot belang.
- In de les zijn herhaaldelijk de leesstrategieën, zoals besproken bij leesvaardigheid Engels, aan de orde geweest.
- Er is de mogelijkheid om oudere eindexamens te maken. De leerlingen kunnen analyseren op welke soort vragen (open vragen / multiplechoicevragen, vragen bij lange teksten / vragen bij korte teksten) zij beter of minder goed hadden gescoord. Op deze manier kunnen zij zien welke soort vragen of teksten zij in de laatste examenvorbereitung nog extra kunnen trainen.

Vorbereitung thuis

- De leerlingen kunnen thuis oefenen met oude examens, die ze ook zelfstandig kunnen nakijken. Eventuele vragen kunnen altijd via de mail aan de docent worden gesteld via pkieboom01@lentiz.nl
- De leerling kan gebruik maken van een examenbundel, maar alle oude examens zijn ook via websites als www.examenbundel.nl en www.examenblad.nl te vinden. Ook is voor de aankomende drie weken huiswerk opgegeven. Leerlingen dienen oude examens te maken in VO-content. Leerlingen zien direct of ze een antwoord goed of fout hebben.

Viel Erfolg!

Extra toegestane hulpmiddelen bij het examen Duits:

Woordenboek Duits-Nederlands en Nederlands-Duits

ECONOMIE

Onderwerpen examen

Het Centraal Schriftelijk Examen gaat over het hele boek klas 4, behalve hoofdstuk 3 en 4. Deze zijn al in het schoolexamen behandeld. Het examen kan gaan over de volgende onderwerpen:

- Consumptie (hoofdstuk 1 en 2)
- Arbeid en productie (hoofdstuk 5)
- Overheid en bestuur (hoofdstuk 6 en 7)
- Internationale ontwikkelingen (hoofdstuk 8)
- Verrijkingstof (dit zit vooral in hoofdstuk 7, berekening box 1 en box 3 niet!)
- Extra bladen (staan in SOMtoday): berekenen inflatie, markt en overheid, marktvormen, werken voor loon of winst, groei of krimp, inkomensverdeling, wat zijn de kosten?

Vorbereiding thuis

Hoe leer je voor je examen?

- Maak gebruik van samenvattingen die je zelf hebt gemaakt of bestaande samenvattingen uit het boek.
- Maak gebruik van de doelenlijsten (zie SOMtoday) met linkjes naar uitleg video's.
- Maak de herhalingsopdrachten en examenvragen uit het tekstboek en/of de opdrachten uit het examenboek. Antwoorden staan op SOMtoday.
- Richt je op alle onderwerpen en niet op dat ene onderwerp dat je misschien moeilijk vindt!
- Leer op verschillende manieren:
 - *Stampen* - Leer begrippen - dat is de basis van je economische kennis.
 - *Toepassen* - Oefen sommen - zie formules achter in je boek blz. 249 t/m 254.
 - *Inzicht* - Oefen eigen mening vragen - ga op zoek naar verbanden tussen onderwerpen.

Hoe beantwoord ik een economievraag?

Dit kun je vinden op bladzijde 7 t/m 12 van je examenboek. Zorg dat je hier ook zeker aandacht aan besteedt, want er valt veel winst te behalen in het goed beantwoorden van de vragen. Voor alle verschillende soorten vragen zijn er tactieken om de vraag zo volledig mogelijk te beantwoorden en dus zo veel mogelijk punten te verdienen.

Oefenmateriaal

Op internet vind je alle economie examens terug met vragen, bijlagen en antwoorden. Zorg ervoor dat je minimaal 2 hele examens hebt gemaakt. Je kunt daarnaast opdrachten maken uit het examenboek of de examenvragen uit het boek. Het is belangrijk dat je weet hoe een examen eruit ziet. Gebruik hiervoor de website www.examenblad.nl. Ook op www.eindexamensite.nl kun je oefenen met examenstof. Deze website is extra handig omdat je er ook per onderwerp kunt oefenen. Je kunt dan op examenniveau oefenen met datgene wat je al geleerd hebt. Een aanrader!

Hulpmiddelen

Neem bij het examen economie ook zeker een woordenboek Nederlands mee. Hier staan veel economische begrippen in.

ENGELS

Onderwerpen examen

Het examen Engels bestaat uit leesvaardigheid. Het leesvaardigheid gedeelte bestaat uit een aantal lange en korte teksten/advertenties met daarbij open vragen en multiplechoicevragen.

Vorbereiding op school

Wat hebben we gedaan?

Op school oefenen wij met oude examens waarbij de focus ligt op het vinden van signaalwoorden in de tekst. Deze signaalwoorden hebben de leerlingen moeten leren. Via www.eindexamensite.nl die je via SOMtoday vindt kun je vele oude examens oefenen en nakijken. Boven dien krijg je daar ook tips en kun je onder het kopje examenstof oefenen met de soorten teksten die jij moeilijk vindt.

Wij raden de leerlingen aan om zo vaak en zoveel mogelijk gebruik te maken van markeerstiften om aan te geven waar belangrijke informatie in de tekst staat. Het gebruik van woordenboeken is hierbij ook erg belangrijk. Zoek enkel woorden op die belangrijk zijn voor het begrijpen van de hele tekst of het beantwoorden van een vraag. Het is beter om overige woorden die je niet kent, niet op te zoeken. Je moet je tijd zo goed mogelijk gebruiken!

Leesstrategieën

Wij werken met verschillende soorten leesstrategieën. Wij houden ons daarbij aan het volgende schema:

Voor het lezen - Voordat je gaat lezen, ga je je eerst een beeld vormen van de tekst. Met wat voor soort tekst heb je te maken? Is het een advertentie, een ingezonden stuk, een artikel, enzovoort?

- Kijk naar de titel van de tekst.
- Kijk naar de plaatjes die bij de tekst staan.
- Kijk naar de tussenkopjes (de zinnen die *cursief*, **vetgedrukt** of **groter** gedrukt staan).
- Kijk naar de opdracht die bij de tekst staat. Bepaal aan de hand van de opdracht hoe je gaat lezen.

Manieren van lezen - Lezen kun je op verschillende manieren doen:

- *Skimmen*: je gaat de tekst snel lezen, omdat je ongeveer wilt weten waar de tekst over gaat. Je doet dat door naar opvallende stukjes te kijken en van iedere alinea de eerste en de laatste zin te lezen.
- *Scannen*: je moet zoeken naar bepaalde informatie. Als je dat gevonden hebt, hoeft je de rest van de tekst niet te lezen.
- *Intensief lezen*: hierbij neem je de tekst woord voor woord en regel voor regel door.

Hoe ga je lezen - Aan de hand van de opdracht bepaal je hoe je gaat lezen:

- Bij een vraag over de hele tekst, ga je *skimmen*. Je gaat zoeken naar aanwijzingen voor het antwoord.
- Bij vragen naar bepaalde informatie, ga je *scannen*. Als de vraag bijvoorbeeld is hoeveel iets kost, ga je op zoek naar bedragen.
- Als er in een vraag regelnummers gegeven worden, is het vaak de bedoeling dat je de *gehele alinea leest*.
- Bij meerkeuzevragen, staan de vragen gewoonlijk op volgorde van de tekst. Lees alleen de vraag en het stukje waar volgens jou het antwoord in staat. Probeer vervolgens zelf een antwoord te geven en vergelijk dat met de antwoorden die gegeven zijn. Kies dan het antwoord dat het meest op jouw antwoord lijkt. Kom je er niet uit, dan is het vaak een kwestie van een paar keer 'heen en weer' lezen.
- Bij gatenteksten ga je op zoek naar de signaalwoorden die je helpen te bepalen welk woord het beste past. Daarbij is het belangrijk dat je de betekening van elk woord waaruit je kunt kiezen kent en dus misschien opzoekt.

Extra toegestane hulpmiddelen bij het examen Engels:

Woordenboek Engels-Nederlands en Nederlands-Engels

N A S K 1

Vorbereiding thuis

- Je kunt lezen, samenvatten en oefenen. Besteed vooral je tijd aan oefenen, dit heeft het meeste rendement.
- Werk samen met een klasgenoot en leg examenvragen aan elkaar uit.
- Oefen oude examens of gebruik een examenbundel of www.eindexamensite.nl. Bepaal welke onderwerpen je nog moeilijk vindt en oefen vragen met dat thema.
- Gebruik je BINAS bij het oefenen zodat je op het examen snel dingen in je BINAS kunt vinden.
- Je kunt op <http://daltonmavo.nl/apps/formules/> de formules vinden die je moet gebruiken in het examen.
- Je kunt op www.daltonmavo.nl/aristotle/examen.1.oefen.php de oude examens vinden.

Oefenmateriaal

YouTube

Op YouTube vind je goede uitleg van de examenstof. Je kunt op YouTube zoeken op onderwerp. Zet er dan VMBO TL of MAVO bij. Pas op dat je niet per ongeluk havo- of vwo-stof gaat bekijken. De volgende kanalen kunnen je helpen bij het leren van NaSk of Wiskunde:

ACNatuurkunde	Jan Willem Eckhardt	Ted van Deutenkom
Cool College	Alles is Natuurkunde (EDU)	TTeitsma
Cornee de Boer	Marlies Schoonen	Vitus Natuurkunde
Cvdijk01	Roos Zanen	Wiskundejuf
Erik Hupkes	Tim van Waardenburg	

Syllabus thema's

Op www.examenblad.nl kun je van ieder vak de syllabus vinden. Dit is een samenvatting van alles wat je moet leren voor het examen. In de syllabus staat een tabel. In deze tabel staat bij de examenonderwerpen "GT" onder het kopje CE.

Examen-onderdeel	Boek	Toets of SO
Stoffen en materialen	klas 2	klas 2 SO2
Elektrische energie	klas 2, klas 3 H2	klas 2 TW1, klas 3 TW2, SO8
Verbranden en verwarmen	klas 2 (warmte)	klas 2 SO3
Geluid	klas 2	klas 2 TW3
Kracht en veiligheid	klas 2, klas 3 H1, H5	klas 2 SO5, klas 3 TW2 en TW3
Veiligheid in het verkeer	klas 2, klas 3 H1, H5, H8	klas 2 SO5, klas 3 TW3
Constructies	klas 2, klas 3 H4	klas 2 SO5, klas 3 TW2

Boek leerjaar 3

Het boek van leerjaar 3 staat online op www.daltonmavo.nl/aristotle. Het is verstandig om de volgende hoofdstukken nog eens door te nemen:

- Stoffen en materialen
- Elektriciteit
- Warmte
- Krachten

>> *vervolg Nask1*

Strategie bij vragen

Bij berekeningen is werken met de methode "Gegeven, Gevraagd, Oplossing" niet verplicht, maar dit wordt wel geadviseerd. Hiermee scoor je makkelijker punten op het examen. Deze methode wordt hieronder uitgelegd:

Voorbeeld 1

maximale snelheid	70 km/h
take-off snelheid	35 km/h
take-off tijd	2 min 42 sec

- 4p 10 Om op te kunnen stijgen is een minimale snelheid nodig: de take-off snelheid. De take-off snelheid van de Solar Impulse wordt 2 min 42 sec na de start bereikt.
→ Toon met een berekening aan dat de versnelling $0,06 \text{ m/s}^2$ is.

Gegeven:

- Markeer op het examen de relevante gegevens.
- Noteer de gegevens met de juiste grootte:
 - $v_{\text{eind}} = 35 \text{ km/h}$
 - $v_{\text{begin}} = 0 \text{ km/h}$
 - $t = 2 \text{ min en } 42 \text{ s}$
- Reken de gegevens om in de juiste eenheid:
 - $v_{\text{eind}} = 9,72 \text{ m/s}$
 - $v_{\text{begin}} = 0 \text{ m/s}$
 - $t = 162 \text{ s}$

Gevraagd:

- Geef aan wat gevraagd wordt. Noteer de grootte en de eenheid. Maak een schatting van het juiste antwoord of schrijf in het geval van deze "toon aan" vraag het antwoord op.
 - $a = 0,06 \text{ m/s}^2$

Oplossing:

- Kies een formule waarmee je deze vraag kunt maken. De vraag gaat over beweging dus je zult de juiste formule in tabel 7 "Beweging en Kracht" van BINAS vinden.
- Noteer de formule zoals deze in BINAS staat. Let op dat je haakjes gebruikt als onderdelen van de formule boven of onder de deelstreep staan.
 - $a = (v_e - v_b) / t$
- Vul de formule in met de gegevens die je hebt en reken op de volgende regel uit wat er uit komt.
 - $a = (9,72 - 0) / 162$
 - $a = 0,06$
- Denk er aan om de juiste eenheid bij je antwoord te zetten. Raadpleeg eventueel tabel 6 van BINAS
 - $a = 0,06 \text{ m/s}^2$

Correctievoorschrift en punten:

1p voor omrekenen van tijd naar seconden

1p voor omrekenen van snelheid naar m/s

1p voor gebruik van $a = (v_e - v_b) / t$. Je moet tenminste 1 getal op de juiste plaats invullen.

1p voor rest van de berekening juist (je moet dus op 0,06 uitkomen)

Extra toegestane hulpmiddelen bij het examen Nask1:

Binas

NEDERLANDS

Inhoud examen: leesvaardigheid en schrijfvaardigheid

- Drie leesteksten (twee leesteksten + een advertentie)
- Een samenvatting schrijven (met een leestekst)
- Een schrijfoopdracht:
 - artikel
 - sollicitatiebrief
 - zakelijke brief of zakelijke e-mail

Vorbereiding thuis

- Op SOMtoday staan alle belangrijke documenten en tips per onderdeel. Alle leerlingen hebben toegang tot deze documenten via SOMtoday.
- *Leesvaardigheid:*
Oefen de signaalwoorden en tekstverbanden. Oefen met teksten op www.eindexamensite.nl.
- *Schrijfvaardigheid:*
 - Leer de conventies van de samenvatting, artikel, formele brief en zakelijke e-mail uit je hoofd.
 - Oefen brieven, artikelen en samenvattingen op www.eindexamensite.nl.
- Ook kun je de instructiefilms over signaalwoorden, samenvatting, brief, artikel en e-mail bekijken op het YouTube kanaal van meneer Helmich [zoek op "mnr Helmich"] / [via deze link](#).

Op internet vind je een heleboel opdrachten om mee te oefenen. Kijk eens op de volgende website:

- www.examenblad.nl (eventueel uitprinten van oude examens om schriftelijk te oefenen)
- www.vo-content.nl / www.eindexamensite.nl

WISKUNDE

Vorbereiding op school

Wat hebben we gedaan?

Tijdens de lessen op afstand gaan we aandacht besteden aan het maken van oude examens en hoe je het beste een examenvraag kan aanpakken. Hoe kun je het beste punten scoren voor je antwoorden?

In de les hebben we ook gebruik gemaakt van www.eindexamensite.nl. Daarin heb je, je antwoorden van de oefenexamens ingevoerd. Het programma heeft je cijfer uitgerekend maar geeft daarnaast ook aan waar je minder goed op scoort. Door daarop te klikken vind je uitleg die bij die onderwerpen hoort. Maak daar vooral gebruik van.

Vorbereiding thuis

Leren doe je vooral door het maken van oude examens. Daarnaast staan in hoofdstuk 5, 6 en 7 van het tweede boek ook veel feiten die je uit je hoofd kunt leren zodat je ze paraat hebt tijdens het examen. Van het zelf nakijken van je examens leer je ook veel. Je ziet dan goed wanneer je punten krijgt en wanneer niet. Twijfel je of een antwoord punten waard is, wees dan streng voor jezelf en reken het fout.

Tips voordat je aan het werk gaat met het examen

- Bereken voor jezelf hoeveel minuten je kan gebruiken per vraag (120 minuten : totaal aantal vragen) zodat je zelf kan controleren of je het juiste tempo hebt voor het maken van de vragen.
- Blader eerst 2 minuten het examen helemaal door, zodat je een beeld krijgt van de inhoud van het examen en welke onderwerpen je makkelijk of moeilijk vindt.
- De opdrachten mag je door elkaar maken. Als je dus weet dat je een bepaald onderwerp lastig vindt maak deze dan aan het einde, zodat je niet blijft hangen in het lastige onderwerp.

Hoe beantwoord ik een wiskundevraag?

- Schrijf al je berekeningen op.
- Schrijf de getallen uit de vragen op een kladblaadje en schrijf daarachter de betekenis op.
- Leer uit je hoofd wat je uit je hoofd kan leren.
- Sluit je antwoord altijd af met een conclusie.
- Lees de vraag na afloop nog eens door en kijk of je daadwerkelijk antwoord hebt gegeven op wat ze willen weten.
- Blijf niet te lang hangen bij een vraag die je niet begrijpt. Je kunt dan beter eerst verder gaan en als je tijd over hebt daar op terugkomen.
- Geef in de kantlijnen aan welke vraag je maakt.
- Sla na elke vraag een regel over, er is papier genoeg.

ALGEMENE TIPS

Hulp op internet

Rekenmachine

Op YouTube staat [een video](#) die uitleg geeft over het juist instellen van de rekenmachine.

Handige websites

www.examenblad.nl	www.khanacademy.nl
www.examenoverzicht.nl	www.youtube.com/edu
www.huiswerk.tv	www.eindexamensite.nl

Meerkeuzevragen: slim aanpakken!

 <p>Het antwoord zelf formuleren</p>	 <p>Wegstrepen</p>	 <p>Kiezen</p>	 <p>Later op terugkomen!</p>
<p>1. Snelle oplossing</p> <p>a) Lees de vraag en kijk nog niet naar de antwoord-mogelijkheden.</p> <p>b) Leg je hand (of een papiertje) op de antwoord-mogelijkheden en bedenk eerst zelf het antwoord.</p> <p>c) Lees de antwoord-mogelijkheden door. Zit jouw antwoord er (ongeveer) bij? Kies dat antwoord. Klaar!</p>	<p>2. Als je twijfelt</p> <p>Streep de mogelijkheden door die het zeker niet zijn.</p> <p>Tips:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaak zijn er één of twee <i>onzin-antwoorden</i>. Streep die door. - Soms zijn er ook <i>antwoorden waarvan één stukje wel klopt, maar een ander stukje niet</i>. Die kun je ook doorstrepen. 	<p>3. Kiezen uit de mogelijkheden die nog over zijn</p> <p>a) Lees de vraag en de antwoorden die je niet hebt doorgestreept nog een keertje heel goed door.</p> <p>b) Staan er belangrijke woorden in de vraag, die ook in de antwoorden staan?</p> <p>c) Kijk welk antwoord het meest volledig is en kies dat.</p>	<p>4. Als je het écht niet weet....</p> <p>a) Zet een kruisje bij de vraag zodat je er later op terugkomt. Ga verder met de volgende vraag.</p> <p>b) Aan het eind van je examen ga je terug naar de vragen met een kruisje.</p> <p>c) Lees die vragen nog eens heel goed. Bekijk de antwoorden die je nog niet hebt doorgestreept. Denk er nu niet te lang meer over na, kies wat er het eerste bij je opkomt.</p>

Instructiewoorden

* Leg uit (uitleggen)	* Noteer (noteren)
* Leg aan de hand van een berekening uit	* Schrijf op (opschrijven)
* Bepaal (bepalen)	* Omcirkel (omcirkelen)
* Bereken (berekenen)	* Laat met een berekening zien (laten zien)
* Vul in (invullen)	* Vergelijk (vergelijken)
* Geef aan (aangeven)	* Teken (tekenen)
* Schrijf een werkplan (schrijven)	* Zet de gegevens uit (uitzetten)
* Toon aan (aantonen)	* Geef de naam (geven)
* Voeg toe (toevoegen)	* Vul aan (aanvullen)
* Beschrijf (beschrijven)	* Rond af (afronden)
* Noem (noemen)	

Valkuilen

Bij het lezen van teksten kom je een aantal valkuilen tegen, waardoor foute antwoorden goed lijken te zijn:

Te veel uit de tekst

Wat in het foute antwoord staat komt allemaal in de tekst voor, maar er staan dingen tussen waar de vraag geen betrekking op heeft. Bijvoorbeeld: in de tekst worden twee oorzaken voor milieuverontreiniging genoemd. In het foute antwoord worden die twee oorzaken wel genoemd, maar ook een reden waarom het allemaal wel meevalt.

Te weinig uit de tekst

Wat in het foute antwoord staat komt allemaal in de tekst voor, maar er ontbreekt een deel dat in de tekst ook genoemd wordt waardoor het antwoord onvolledig is. Dus kijk of alle elementen uit de tekst in het antwoord staan. Bijvoorbeeld: in de tekst worden twee oorzaken voor milieuverontreiniging genoemd, maar het foute antwoord geeft er maar één.

Bijzaak

In dit foute antwoord staat wel iets wat door de tekst genoemd wordt, maar in de vraag wordt naar een hoofdzaak en niet naar een bijzaak gevraagd. Bijvoorbeeld: in de tekst staat: "Hij deed allerlei stomme dingen, zoals die keer dat hij op een varken door de stad reed". De vraag luidt: "Wat kun je zeggen over Dik Troms gedrag?" Fout antwoord: "Dat hij op een varken door de stad reed".

Past niet bij de vraag

Dit foute antwoord op de vraag staat wel in de tekst, maar het past niet bij deze specifieke vraag. Dus lees de vraag voldoende nauwkeurig. In de vraag staat: "Wat is de overeenkomst tussen Frankrijk en Engeland?". In het foute antwoord staat: "Engeland wil niet bij Europa horen, terwijl Frankrijk dat juist wel graag wil".

Tegenovergestelde

Het foute antwoord is juist het tegenovergestelde van wat er in de tekst staat. Bijvoorbeeld in de tekst staat: "De kaart is geldig tot buiten de landsgrenzen". In het foute antwoord staat: "De kaart is slechts geldig binnen de grenzen van ons land" (het woordje "neque" = "slechts, alleen maar" in het Frans wordt makkelijk verward met "ne.....pas"!).

Open deur

Dit foute antwoord klinkt misschien wel voor de hand liggend en dus logisch, maar het staat absoluut niet zo in de tekst. Dus kies niet te snel voor een antwoord dat wel aardig of plausibel klinkt. In de tekst staat: "Vrouwen hebben minder aanleg voor wiskunde dan mannen". In het foute antwoord staat: "Vrouwen en mannen zijn gelijkwaardig".

Te veel erbij gesleept

Dit foute antwoord staat gedeeltelijk in de tekst, maar jij verzint er zelf iets bij waardoor het een interpretatie wordt in plaats van een beschrijving. Dus beperk je tot wat er in de tekst staat. Bijvoorbeeld in de tekst staat: "Als kind tekende Yves Saint Laurent graag en hij speelde ook graag toneel". In het foute antwoord staat: "Hij speelde liever toneel dan dat hij tekende".